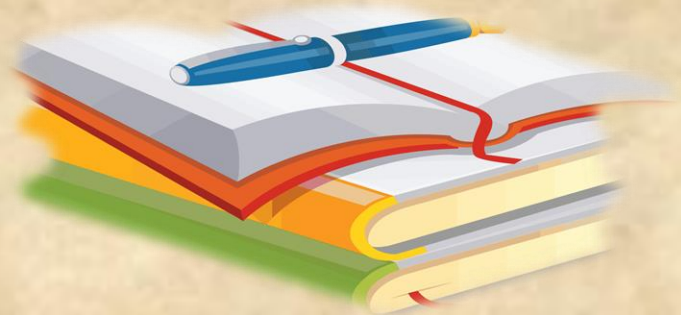

ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

**НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА
СПАДЩИНА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

© Кандидат історичних наук, доцент
Бабенко Валентина Андріївна, 2022

Аспект 1. Інтелектуальний потенціал та інтелектуальна власність - найважливіша складова національної безпеки України

Національна безпека –

**соціально-політичне явище, яке
відображає:**

- наслідки багатогранної
життєдіяльності,**
- накопичений історичний досвід,**
- уподобання і культуру
кожної людини (індивіда), суспільства,
держави, земної цивілізації загалом**

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

стосується розвитку людини (індивіда),
суспільства, держави

це поняття тісно пов'язане з усіма формами,
напрямами та проявами взаємодії в системі
«природа - людина – суспільство»

**сфери національної безпеки
визначають крізь призму загроз:**

**загрози
є критеріями**

**формування
державної
політики
національної
безпеки**

**загрози є
її наріжним
каменем.**

**передумови виникнення загрози -
це наявність національного інтересу**

Закон України «Про основи національної безпеки України» визначає сфери національної безпеки:

- зовнішньополітична;**
- державної безпеки;**
- воєнна сфера та сфера державного кордону;**
- внутрішньополітична;**
- економічна;**
- соціальна;**
- гуманітарна;**
- науково-технічна;**
- екологічна;**
- інформаційна;**

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

характеризує :

- ступінь (міру, рівень) захищеності життєво важливих інтересів, прав та свобод особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз;
- або ступінь відсутності загроз правам і свободам людини, базовим інтересам і цінностям суспільства та держави;

Аспект 2. Культурні цінності України, як частина світової культурної спадщини

Культурні цінності України, як матеріальні об'єкти є свідченням історичного становлення Українського народу, української нації, є частиною світової культурної спадщини, а отже безумовно підлягають збереженню і захисту від знищення чи пошкодження

“Культурні цінності не повинні використовуватись у воєнних цілях”

(абзац третій підрозділу 2 розділ I Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України 23 березня 2017 року № 164)

Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту :

міжнародно-правовий документ, прийнятий на Міжнародній конференції, що відбулася в Гаазі (Нідерланди) 21 квітня – 14 травня 1954р. за участі 56 держав, у тому числі УРСР

Станом на 1997 конвенцію підписали понад 80 держав.

Це – перша міжнародна угода, в якій об'єднано правові норми щодо охорони культурної спадщини у світовому масштабі. Розроблена на основі «Пакту Реріха», висунутого відомим художником і громадським діячем М. Реріхом

Аспект 3. Нематеріальна культурна спадщина в контексті права ІВ та національної безпеки

Нематеріальна культурна спадщина (англ. Intangible Cultural Heritage) – концепція, запропонована в 1990-х роках як аналог Світовій спадщині ЮНЕСКО, що приділяє основну увагу матеріальній культурі. У 2003 році була прийнята Конвенція із захисту нематеріальної культурної спадщини. Україна приєдналася до цієї Конвенції у 2008 році.

ЮНЕСКО -

Организация Объединённых
Наций по вопросам
образования, науки и
культуры

United Nations Educational,
Scientific and Cultural
Organization

У Конвенції вказані також конкретні прояви нематеріальної культурної спадщини в декількох областях:

- усні традиції та форми вираження,**
- мова як носій нематеріальної культурної спадщини;**
- виконавські мистецтва,**
- у тому числі акторська гра, музика, спів, танці та інше;**
- звичаї, обряди, свята;**
- знання та звичаї, що відносяться до природи і всесвіту;**
- знання та навички, пов'язані з традиційними ремеслами**

Станом на 2021 р. національний перелік нематеріальної культурної спадщини України налічує 26 елементів:

- Звичай виконувати танець Аркан з Ковалівкою в Печеніжинській ОТГ;
- Мистецтво виготовлення звукової глиняної забавки «Валківський свищик»;
- Технологія виготовлення «воскових» вінків на Вінниччині;
- Культура приготування українського борщу;
- Карпатське ліжникарство;
- Борщівська народна вишивка;
- Технологія створення клембівської сорочки «з квіткою»;
- Великоднє гуляння «Водити Володара» в селі Розкошівка Теплицького району Вінницької області;

- Традиції Косівської мальованої кераміки;
- Кролевецьке переборне ткацтво;
- Опішнянська кераміка;
- Петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX – XXI ст.; (2013р.);
- Козацькі пісні Дніпропетровщини; (2016р.);
- Пісенна традиція села Лука Києво-Святошинського району Київської області;

- Технологія виконання вишивки «білим по білому» селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області;
- Традиції рослинного килимарства селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області;
- Кримсько-татарський національний орнамент Орнек – кримсько-татарський орнамент та знання про нього;

- Традиція орнаментального розпису бубнівської кераміки;
- Бортництво;
- Традиція гуцульської писанки;
- Традиція приготування «Ет аяклан» (караїмський пиріжок з м'ясом). Досвід караїмів Мелітополя;
- Традиція обряду «Водіння Куста» у селі Сварицевичі Дубровицького району Рівненської області;
- Традиція декоративного розпису села Самчики;
- Олешнянське гончарство Чернігівщини;
- Художнє дереворізьблення Чернігівщини;
- Гуцульська коляда та плеси Верховинського району Івано-Франківської області;

Аспект 4. Український борщ, як складова культурної ідентифікації нації

Російська пропаганда намагалася відібрати у України не тільки її історію та культуру, зробити грубу підміну наших національних традицій та звичаїв зросійщеними звичаями та пропагандистськими традиціями. Це нищення всього українського торкнулося навіть нашої національної кухні, традиційних українських страв, таких як український борщ

За ініціативи та активної особистої діяльності кулінарного експерта Євгена Клопотенко, який зібрав однодумців: фольклористів, істориків, аналітиків, людей, які мають відношення до культурної спадщини, що об'єдналися у громадську організацію, український борщ вирішили подати у Нацпереліку до організації «Інститут культури України. Організація здійснила експедицію Україною, щоб дослідити борщ у регіонах. В Інституті культури України кажуть, що вперше до Національного переліку включили всеукраїнський елемент, а не регіональний.

Ще в довоєнний період **шеф-кухар Євген Клопотенко** почав боротьбу за відновлення історичної справедливості щодо цієї національної страви. Він так описав передісторію» цього важливого рішення: «Борщ – це російський суп» – так росіяни кажуть за кордоном. Не знаю, як у вас, але у мене 2 роки тому очі на лоба вилізли, коли я про це дізнався. Треба було захищати борщ, бо вже йшлося не про їжу, а про культурну ідентифікацію нації.

Національна культурна спадщина ЮНЕСКО «Без минулого нема майбутнього»

Робота надрукована
 Сполученими Штатами Америки, інститутом міжнародних
 досліджень ім. Дж. Бушера
 Національним архівом і бібліотекою

Аспект 5. Видатні українські винахідники!!!

НЕ «великие русские ученые»

Так сталося, що чимало вихідців з України мусили жити, займатися винахідництвом, створювати культурні сенси у період перебування українських земель у Російській імперії. Імперські ідеологи використовували це, приписуючи видатних особистостей до своєї історії. Тривалий час, у темну добу бездержавності російська і радянська історіографії «ліпили» з багатьох видатних вихідців з України «великих руских учоних». І дотепер керманич держави-окупанта Путін, проголошуючи гасло «єдиний народ», продовжує використовувати у повномасштабній війні проти України.

150 років тому, 30 січня 1872 року народився винахідник першого у світі авіаційного ранцевого парашута Гліб Котельников. Нещодавно Полтавський музей авіації і космонавтики, Департамент культури і туризму Полтавської облдержадміністрації та Полтавський офіс Українського інституту національної пам'яті з нагоди пам'ятної дати влаштували просвітницько-меморіальні заходи. Згідно з Постановою Верховної Ради про пам'ятні дати і ювілеї у 2022 році 150-річчя від дня народження видатного винахідника цьогогоріч відзначалося на державному рівні.

ГЛІБ КОТЕЛЬНИКОВ

Досі у «всесвітній павутині», навіть на вітчизняних інтернет-сайтах, можна надібати некоректні повідомлення про Гліба Котельникова з пропагандистським кліше «видатний російський винахідник». Варто сьогодні наголосити, що у колі спілкування родини Котельникових були відомий український художник Микола Ярошенко й Леонід Позен – скульптор, автор полтавського пам'ятника зачинателю української літературної мови Іванові Котляревському. Цікаво, що головний винахід Котельникова з'явився після того, як у вересні 1910 року Гліб став свідком трагічної загибелі авіатора Левка Мацієвича – одного із засновників Революційної української партії, соратника Симона Петлюри.

перший поштовх для розвитку ракетної техніки в Європі дав українець - **генерал-лейтенант Олександр Засядько**, який ще у середині ХІХ-го століття розробив цілу серію різних бойових ракет та створив у російській армії ракетну роту.

Олександр Засядько – один із піонерів військової ракетної справи в Європі, народився 20 листопада 1779-го в селі Лютеньці на Полтавщині. Дід Олександра Данило був священиком, а батько Дмитро – головним гармашем Війська Запорізького. Після ліквідації Січі Катериною ІІ головний гармаш отримав із Петербурга дворянське звання та наділ української ж землі в Лютеньці.

Україно наша Космічна: від Кибальчича до «Морського старту»

Першим, хто додумався використати ракети для польоту людини у космос, теж був українець - Микола Кибальчич.

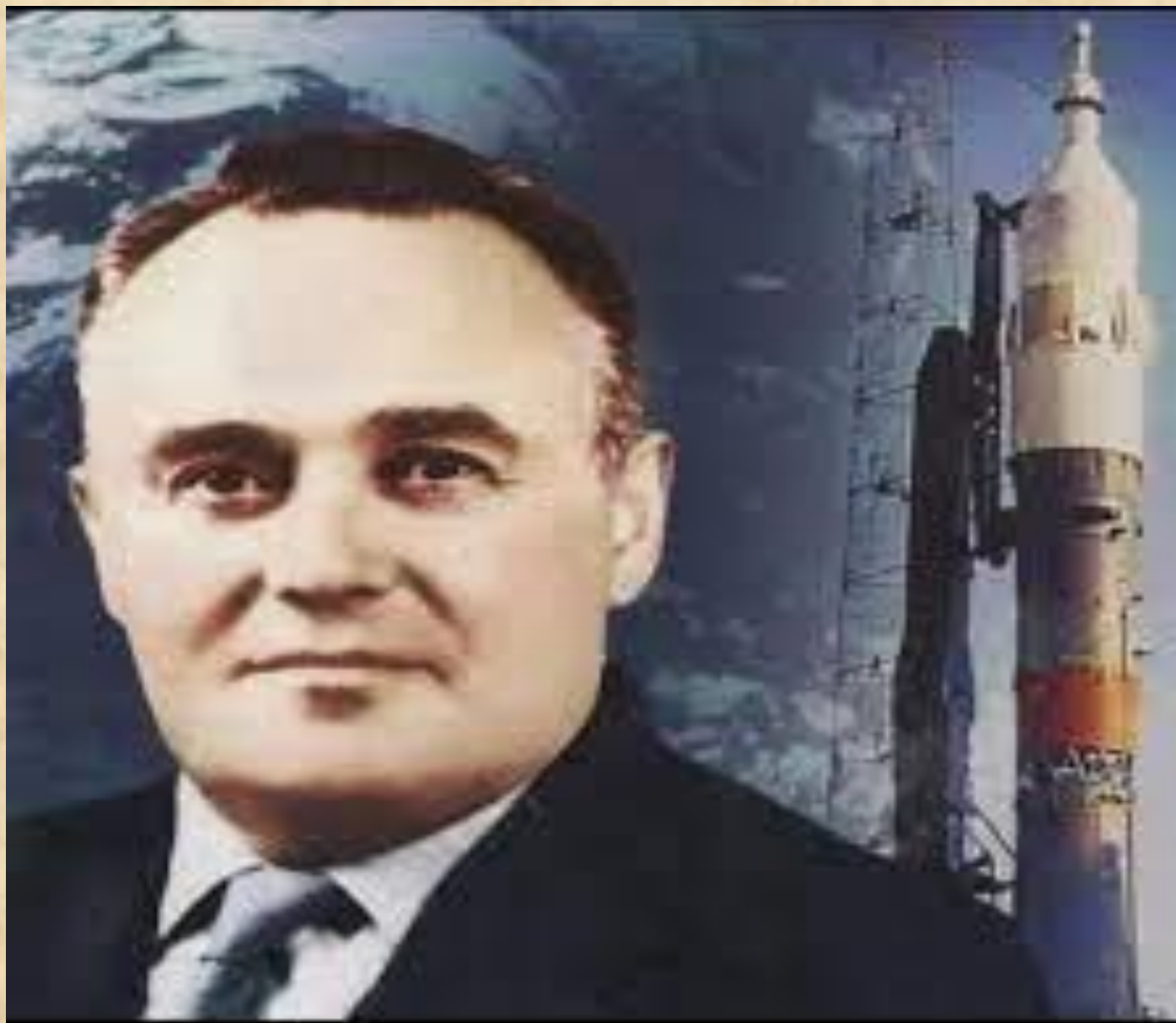
Народився він у Коропі (артилерійській столиці Гетьманщини на Чернігівщині) в сім'ї місцевого священика. Кибальчич прославився тим, що виготовив унікальну бомбу, якою народовольці прикінчили російського імператора Олександра II. Пристрій для реактивних польотів Кибальчич розробив у останні дні свого життя – ескіз космічного корабля було видряпало уламком ґудзика на стіні тюремного каземату. Перед самою стратою Кибальчичу вдалося передати папери з розробками реактивного літального апарату адвокатові, але їх вилучила царська «охранка». Унікальний винахід надовго було поховано в архівах спецслужб.

Лише після революції світ дізнався, що Ціолковський був не першим і що його майже на три десятиріччя випередив страчений 3 квітня 1881 року українець Микола Кибальчич. До речі, Ціолковський теж мав добрячу частину української крові. Зокрема, серед його предків був Северин Наливайко.

Микола Кибальчич

Як не дивно, але в усіх російських джерелах Микола Кибальчич нині фігурує як «великий російський винахідник». Хоча власне роль Російської держави в долі українського генія вичерпалася тим, що вона його стратила та поховала в архівах «охранки» його винахід. А у Коропа відібрали статус міста, звелівши коропчанам збудувати велетенський собор і замолювати там гріхи свого земляка-царевбивці.

«Вєлікім русскім учьоним»
чомусь став і житомирянин **Сергій
Корольов**. Той самий, чия ракета
12 квітня 1961 року вивела у
космос першу людину планети.
«Російським конструктором» став і
видатний радянський вчений
українського походження, батько
космічної станції "Мир" та
комплексу "Буран"-**"Енергія"**
одесит **Валентин Глушко**

Юрій Кондратюк. Торував для людства дорогу до зірок і полтавчанин **Олександр Шаргей (Юрій Кондратюк)** – якого теж долучили до «великих російських»...

Полтавчанин Олександр Шаргей став уродженцем Луцька Юрієм Кондратюком у 1921 році. Поміняти документи довелося з простої причини - у громадянську Шаргей вступив не до тієї армії, що потрібно...

У своїй книзі «Завоювання міжпланетних просторів» (1928р.) виклав основи усього на чому базується сьогоднішня космонавтика – починаючи від основного рівняння польоту ракети, закінчуючи ідеєю використання гравітаційного поля небесних тіл для руху космічних кораблів. На сьогодні майже усі його розробки успішно використані на практиці. Найбільш відомою з них став розрахунок пілотованого польоту на Місяць, який американці поклали в основу своєї місячної програми.

Навіть пам'ятна монета, випущена у червні 1997 року Національним Банком України на його честь була з помилкою - розрахована Кондратюком траєкторія польоту до Місяцю виявилася закрученою не у ту сторону. Монету терміново довелося перекарбовувати на нову - правильну

Космічне сьогодні. За роки незалежності Україна посіла своє місце серед провідних космічних держав світу. Сьогодні ми випускаємо найрізноманітніші ракетноносії. Від "космічної малолітражки" - типу "Циклон-3" (супутники до 600 кг), до важкої "космічної фури" "Зеніт-2 SLB", здатної вивести на орбіту до 14 тонн.

На базі балістичної ракети SS-18 "Сатана" створено мирні космічні носії серії "Дніпро". Створено п'ять українських ракетно-космічних комплексів:

"Циклон-2", "Циклон-3", "Зеніт-2", "Зеніт-3SL", "Дніпро". З 1991 року ними здійснено майже 80 пусків і виведено на орбіту понад півтори сотні супутників.

На сьогодні Україна контролює 10% ринку космічних послуг.

**Стартує "Дніпро", колишня бойова
балістична ракета Р-36 (SS-18), розроблена
на "Південмаші"**

**Емблема Космічного агенства
України - "ракетний" тризуб**

**Винаходи
українських вчених,
якими користується
увесь світ**

Ремешко Н.В.

Дякую за увагу